



GETTY

En el Dragon Khan de les emocions adolescents

JOAN GARI

Quan va publicar la seua primera novel·la, *Grow up* (traduïda per Empúries l'any 2011 amb el títol de *Fes-te gran*),

Ben Brooks va ser saludat com un brillant recreador de l'univers dels adolescents britànics. Va imaginar-hi un personatge, Jasper, que s'autodefinia com un Holden Caulfield "menys temerari i més atractiu". Sense esperar que compararen la seua obra amb *El vigilant en el camp de sègol*, Brooks es llençava al combat amb la ironia, l'enginy i la sobrietat estilística com a armes. I no n'eixia

mal parat. *Fes-te gran* era realment una divertida descripció –plàstica i versemblant– d'un adolescent obsedit pel sexe i les drogues, la màxima aspiració del qual era gitar-se amb una companya que no li feia massa cas: "Potser trauré quatre excel·lents i guanyaré el premi Booker i em tiraré Georgia Treely. Només que aquestes coses no passaran perquè em falta motivació, talent i encant". En el fons, la divisa de Jasper és molt simple: "Follar amb una noia més de set minuts sí que és motiu d'orgull. Ser britànic no". Llegint Murakami, escoltant Metric, prenent mefedrona, Jasper ens convidava a fer una ullada a l'univers desa-



LOLITO
BEN BROOKS
EMPÚRIES/
BLACKIEBOOKS
TRADUCCIÓ
D'ERNEST RIERA
270 PÀG./17,50 €

complexat dels adolescents d'avui dia, i l'èxit de l'operació ha portat el seu creador, Ben Brooks, a perseverar-hi.

Lolito, en efecte, torna a presentar-nos un adolescent de quinze anys amb el sexe com a obsessió, i les cerimònies estrafolàries pròpies de l'edat: "Entre les seves aficions: Good Charlotte, els io-ios i fregar coses amb la palla abans de donar-les a la gent". Etgar, el protagonista en qüestió, només és un xaval anglès que un dia entra en contacte, per casualitat, amb una dona –Macy– en un xat eròtic. Macy és una madura escocesa mare de dos fills. Etgar li fa creure que és major, i ella es treu anys, i no esmenta que

actualment és casada. Etgar està vivint un moment anímic baix perquè la seua nòvia, Alice, ha tingut relacions amb un altre noi, així que es llança a totes amb Macy. Quan aquesta li proposa veure's a Londres i quedar en un hotel no ho dubta gens. El resultat de tot plegat, però, serà que el marit de Macy la denuncia i acaba sent jutjada per corrupció de menors.

L'hostil i llunyà món dels adults

Brooks és realment un mestre a l'hora de descriure amb poques paraules el desconcert adolescent, l'ansietat ritual davant una vida naixent. Sap com donar densitat als diàlegs i com convertir-los en espurnejants esclats d'enginy, com quan Etgar parla amb Alice per telèfon i al mateix temps s'imagina que li talla el cap i el dona al seu gos Amundsen, en una mena d'escena paral·lela de gran efecte humorístic.

Aquest Etgar que es passa el dia veient porqueria per televisió, menjant porqueria, bevent i pensant en el sexe és òbviament cosí germà del Jasper de *Fes-te gran*. Els desajustaments psicològics dels adolescents –el seu Dragon-Khan emocional, la por irracional a l'homosexualitat, la visió del món dels adults com un planeta Mart llunyà i hostil– serveix a Ben Brooks per bastir novel·les que fan passar una bona estona als lectors. Però en la felicitat del projecte pot raure també la seua dissort: aviat començarem a exigir a un autor amb poc més de vint anys que demostre la seua habilitat en altres mons i altres registres.

Si *Fes-te gran* remetia a Salinger, no sé si amb el títol d'aquesta altra novel·la vol establir alguna mena de competició amb el clàssic de Vladimir Nabokov. En realitat, de *Lolita* a *Lolito* no hi ha només un lapse temporal i un canvi de gènere, sinó una distància literària que fins i tot per a algú tan hàbil com Brooks resulta definitivament excessiva. ♦♦

La sociofòbia de Marc Romera

VÍCTOR OBIOLS

Vaig tenir la sort d'assistir fa poc a la presentació oficial de *La nosa*, que es va celebrar, molt convenientment, al Caribbean Club. Dic la sort perquè és allí on vaig tenir l'epifania que em faltava després de la lectura solitària del llibre de Marc Romera. Em refereixo a la presència física del poeta, que va brindar la seva veu per donar vida sonora als textos. Aleshores vaig comprendre que allò que sempre ha explicat, amb luxe d'erudició, Henri Meschonnic als seus llibres és del tot cert: la poesia comença i acaba en una veu. Certament la podem sentir, o imaginar que la sentim, en la lectura privada i en silenci, però només quan s'encarna –i si és en la veu del poeta el privilegi és màxim– comprenem el sentit final de tota l'operació que implica l'escriptura poètica.

Perquè l'escriptura no és sinó un suport, una consignació gràfica d'allò que bull en el cervell del creador en forma, primer sònica, després conceptual. Romera parlarà sens dubte de la inspiració, i influït pels aires nous de la neurociència, ens dirà que està localitzada en un racó molt precís d'un hemisferi cerebral, el que "va per lliure". Molt bé, d'acord. Ara també ens expliquen l'amor per un excés de dopamina o per un còctel sucós de neurotransmissors. Perfecte. Però, ¿per ventura tots aquests descobriments ens acosten el misteri? Jo diria que no. Seguirem, al·lucinat o lúcids, cantant, imprecant, planyent-nos a través d'una veu humana, celebrant o maleint, tal com ho feien els primers sàpiens, els trobadors o T.S. Eliot. Bé, el fet és que la lectura en viu que ens va oferir el poeta va aclarir moltes coses que romanien fosques. L'envitricollada qüestió de la prosa *falsa*, per exemple. ¿*Falsa* vol dir que Romera compon en forma



LANOSA
MARC ROMERA
PROA
PREMI CARLES RIBA
2013
110 PÀG./16 €

versificada i després *prosifica*? ¿No li agrada la "forma d'esponja" que deia Gabriel Ferrater que tenien els seus poemes? ¿Per ventura prefereix fer esponges quadrades? Romera ho justifica, en certa manera, dient que el lector comú s'espanta quan veu versos, i que en visualitzar un text en prosa té més tendència a lliurar-se a la lectura.

Un poeta inquietant i incisiu

Podem dissecar *La nosa* i detectar-hi tota mena de vers, tallant per so o per sentit, amb predominància iàmbrica. Ho trobem a Marià Manent: en moltes de les seves traduccions hi ha una gran quantitat de versos mètricament perfectes, i segurament es deu a un mecanisme inconscient de construir en vers per una rutina del pensament, cosa que, curiosament, no succeeix amb el seu gran amic i confrare, el més genial versificador català, Josep Carner, que quan escriu prosa, per dir-ho en modern, "canvia el xip". Més enllà d'aquest aspecte

formal, a *La nosa* hi seguim trobant el poeta inquietant i incisiu de sempre. El jurat del Riba va parlar d'incomunicació, sexe, mort, i el poeta hi afegeix un dels seus grans temes flaubertians (i/o bernhardians): l'estupidesa, i també la mandra (la seva, que és hiperactiva) i la dels altres, que és nociva. La coneguda sociofòbia romeriana es va destil·lant amb els anys, i la mirada crítica i amarga és d'efectes retardats, astringents i, finalment, catàrtics.

Sempre em fa pensar en aquella frase de Witold Gombrowicz, que deia que els sentiments ens els hem de mirar de lluny, tenir-los a distància. Romera s'adona, no ja que ens vulguin fer combregar amb rodes de molí, sinó que no hi ha prou boca per a la mida de les hosties que ens volen fer empassar. La degradació progressiva de la democràcia ens aboca a la idiotització. L'artefacte poètic, ens recorda Romera, pot tenir valor terapèutic, però també té valor de denúncia. ♦♦